

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

5. Idem uberius ex principijs Pelagianorum declaratur de motibus bonis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Idem uberius ex Principijs Pelagianorum declaratur de motibus bonis.

CAPVT QVINTVM.

DENIQUE quid causæ excogitari possit cur Pelagiani potius motus animi ad bonum incitantes quàm ad malum exhorrescerent, plane non video an forte quod illa naturalis libertas in discrimen vocaretur? At illa in malis victrix & illasa persistebat. An quod naturalis illa boni possibilitas læderetur? At illa potius occasione bonorum motuum adjuncta & provocata expeditius vires explicabit ingenitas. An quod ita divina gratia adiutorium bonis operibus interponeret? Qui ita censet, nondum usque ad fundum Pelagianorum principia penetravit. Pelagiani namque Philosophis non ab similes hominem naturaliter bonum conditum statuebant, qui sicuti natura possibilitate & viribus poterat indifferenter bonas actiones facere non minus ac malas, ita desideria ac motus, qui ad utramque partem eierentur ut ijs concitatus animus vel virtutem coleret, vel se blanditijs carnalibus dederet, itidem profusus naturales esse natura que consentaneos arbitrabantur: quorum ista ex ea parte qua brutis sociamur, illa ex ea qua Deo atque Angelis jungimur veluti ex suo quæque fonte scaturizat. Hac enim sunt illa decantata virtutum semina, quæ omnes Semi-Pelagiani animo naturaliter inhæta fuisse tradebant. Est enim (ait Pelagius) in animis nostris naturalis quedam ut ita dixerim sanctitas, qua velut in arce animi presedens; exoritur mali bonique iudicium, & ut honestis, rectisque utitur sicut, ita sinistra opera condemnat. Quæ de seminibus istis virtutum naturalibus, naturalique sanctitate doctrina omnibus Pelagianis communis fuit, ut infra videbimus, tamquam dogmatibus novis firmandis aptissima. Hac tamen semina docebant vocatione aliqua externa vel interna suscitari & provocari, ut ex naturali illa possibilitate opus bonum sequeretur. Atque ita vocatio quidem & provocatio erat gratuita sed ipsa boni cupiditates ac desideria ex bono natura fundo prolificentia, sicut ipse voluntatis nutus, quo probaret ea vel improbaret, nature ipsius erat & naturalis arbitrij fetus. Neque enim ulla sinebat rerum ratio, ut sensitivus appetitus solo aspectu visibilibus provocatus illecebris incongenitos sibi impetus ex rerum cognatarum titillatione emicaret, & illa nobilior animi pars, naturalis institutionis beneficio, ut aiebant ad omnem a quietate propensa atque iustitiam, ita esset sive sterilis sive maledicta, ut lege culta, minarum terrorumque commotionibus agitata, promissionum rore perlusa, nubibus Apostolica prædicationis compluta, rerum denique pulcherrimarum luce perstructa & calore fota, non vicissim posset per luculenta illa naturalium virtutum semina in

aliquid huiusmodi exile germen naturalis illius sanctitatis erumpere. Quis enim non videt longe sublimioris esse potestatis argumentum plena voluntate iudicioque in ipsum virtutis apicem involare, quam indeliberata imperfectaque quadam voluntatis motitatione, & quasi suspitio, quemadmodum voluntatis inefficaciam, ita natura bonitatem, propensionem, sanctitatemque testari? Quod enim sive consuetudine sive naturali institutione propensus est animus, eodem etiam vel sola cogitatione perstrictus nescio qua vi magnetica velut ad polum suum delectabili quodam nutu vergit, suasionibus vero & promissis accensus magno impetu rapitur, nisi irano arbitrij violentiore reprimatur.

Quod quidem quemadmodum rerum probat experientia & naturalis ratiocinationis consequentia, non tamquam abstractum erat, sed velut in promptu positum certissimumque intuetur, ita celerissima illa ingenia tanquam principijs doctrinæ suæ quam maxime consentaneum vidisse non est dubium, imo monumentis litterarum suarum sæpius insinuasse, quia ex professo nunquam in disputationem venerant, adeoque expressisse satis dilucide deprehenduntur. Quid enim aliud vult in iurare Iulianus quando in gentilium excusationem clamat; ut magis rei videantur qui fuerint præcepta transgressi, quam qui sine legis admonitu actionis ingenita dissimulatione deliquerint, nisi quod affectus quidam naturalis honestatis ingenti sunt, quos gentiles contemnendo deliquerint. Continuo namque quasi se exponendo subjungit: ut quibus lex data non est, intelligantur non esse præcepta transgressi, rei autem convinctantur, quoniam negligentes rationem quam proprii in unoquoque protestantur affectus vel humane societatis vel pudoris iura temeraverint? Quid aliud convenientius ab ipso Pelagio significatum iudicabimus, quando dixit: Caro concupiscit adversus spiritum, hoc est, carnalis consuetudo adversus spirituale desiderium. Quamvis vero duplex in nobis est desiderium vel voluntas non perficimus quæcumque volumus uno adstante in nobis & alio desistente. Quid denique apertius hæc de re intelligentibus dixeris, quam quod Pelagius quodam loco dixit: Operatur in nobis (Deus) velle quod bonum est, velle quod sanctum est, dum nos &c. future glorie magnitudine & præmiorum pollicitatione succendit, dum revelatione sapientia in desiderium Dei stupentem suscitatur voluntatem, dum nobis suadet omne quod bonum est. Vbi quidem nullam Dei gratiam in animo operantem, nisi promissionis, revelationis, sapientia, & suasionis agnoscat, sed per hæc ipsum animum naturaliter bonum, & semina illa virtutum in desiderium Dei per seipsa videlicet suscitari. Quemadmodum hæc ex principijs Pelagij

Epist. ad Demetr.

Lib. 2. operis imperf. cont. Jul. fol. 336.

Ibid. f. 337.

Lib. de grat. Christi. id.

Pelag. supra in cit. Epist. ad Demetr.

lagij necessario fuscitari ante demonstravimus, factis liquido videtur profiteri. Sed luculentius hoc declaravit Callianus feminum istarum virtutum naturalium peritissimus artifex; exponens Apostolicum locum: caro concupiscit adversus spiritum & spiritus adversus carnem: In hoc loco carnem non hominem, id est, hominis substantiam sed voluntatem carnis & desideria debemus pessima accipere: sicut nec spiritum quidem aliquam rem substantialem, sed animæ desideria bona, & spiritualia designari. Et latius depicta ista luctationis miseria: inter has igitur utrasque concupiscentias (addit) animæ voluntas (hoc est liberum arbitrium) in mediullio quodam vituperabiliore conficiens, nec vitiorum flagitij oblectatur nec virtutum doloribus acquiescit. Describit enim ita totum, vi libertatis acquiescere. Sed omnium accuratissime Pelagianorum omnium origo Origenes hæc mytheria propalavit: frequenter in scripturis invenimus & a nobis sæpe differtum est, Tradidit eos Deus in desideria etc. *Orig. in Ep. ad Rom. in illud c. 1. Tradidit eos Deus in desideria etc. fol. 302.*

Quid manifestius? Spiritum enim vocat non more Catholico Spiritum Sanctum, sed Pelagiano, legem naturæ, quam mentibus Spiritu Dei vivi ex institutione, ut ipse loqui solet, creatoris impressum gerimus. Ut tamen magis ista caperemus, duos Angelos bonum ac malum hinc inde suum cuique parti colluctanti apponit, ut anima quasi in medio collocata cui velit adhaereat: Non enim vi, inquit, res agitur, neque necessitate in alteram animam declinat: alioquin nec culpa eius nec virtus posset ascribi, nec boni selectio præmia, nec declinatio supplicij mereretur: sed servatur & in omnibus libertas arbitrij ut in quocumque voluerit ipsa declinet. Quibus quam belle in omnibus concinat Callianus, audite: Dubitari ergo non potest esse quidem omni anima naturaliter virtutum semina beneficio creationis inserta, sed nisi hæc opulatio Dei fuerint excitata (exhortatione scilicet angelica vel humana) ad incrementum perfectionis non poterunt pervenire. Adiacere autem homini in quamlibet partem arbitrij libertatem, etiam liber ille qui dicitur pastoris apertissime dicit, in quo duo Angeli unicuique nostrum adhaerere dicuntur, id est bonus ac malus, in hominis vero optione consistere ut eligat quem sequatur. Quæ omnia ex Origenis periarcho esse derivata, qui librum ejus secundum legem facile deprehendit. Nequis verò benignior suspicaretur more Catholico, illum Spiritum qui istos bonos ac spirituales affectus fuscitat esse Spiritum Sanctum per veram gratiam cordibus sui desideria inspirantem, ex

Collat. 4. r. 21.

Orig. in Ep. ad Rom. in illud c. 1. Tradidit eos Deus in desideria etc. fol. 302.

Ibid.

Callian. Collat. 13. c. 12.

C. 2. vers. fin. & alibi passim in Orig.

Prosp. lib. de ingratis. 4. 15

A eodem Origene, quem Callianus imitatus est, purissimum, putissimumque Pelagianismum accipite: Ideo namque in quo concupiscit caro adversus Spiritum, id est, adversus legem, quæ dicit non concupiscet, etiam adversatur ei, & certamen quoddam erit. Vbi non nisi legem naturalem vult esse, Spiritum, contra quem concupiscit caro. De quo paulò superius dixerat cur Spiritus vocaretur: Illa lex, nempe naturalis, non concupiscet, de qua frequenter diximus, quæ in hominum cordibus scripta est, non atramento, sed Spiritu Dei vivi, & docet quid agendum sit quid cavendum: ipsa est ergo per quam cognoscit homo peccatum suum. Et rursum alibi: hoc est quod sentire (gentes) naturaliter possunt, verbi gratia, ne homicidium, ne adulterium faciant &c. Fortassis & quod Deus unus creator sit omnium scriptum est in cordibus gentium &c. Hoc est ergo opus legis, quod etiam gentes, dicit Apostolus, implere naturaliter posse. Cum enim agunt quæ legi sunt scripta videtur lex in cordibus eorum à Deo, non atramento sed Spiritu Dei vivi, naturalis, scilicet, conditionis beneficio: quod sine ambiguitatis furo, alio in loco dicit: Magis ergo illud in hoc loco debet intelligi esse (ut sæpe iam diximus) legem naturæ, quæ scripta est non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus, non atramento sed Spiritu Dei vivi. Sed quid opus est pluribus? Origenes passim hujusmodi doctrina plenus est, ut non sit opus pluribus commemorandis immorari. Neque verò Pelagij tantum, Callianus atque Originis fuit ista de affectibus naturalibus bonis ac malis ex lege naturali atque carne procedentibus, ac de anima inter utroque media istius Apostolici loci expositio, sed omnium omnino Pelagianorum quorum scripta videre potui, nam & Commentarius in Epistolas Pauli apud Ambrosium & autor quæstionum veteris ac novi Testamenti apud Augustinum Pelagianis fecibus omni ex parte sordidissimi eandem prorsus explanationem tradunt: ubi etiam suasiones diversas carnis & spiritus ante consensum, & gaudia horroresque post consensum naturales provocantes, consequentesque consensum illum nativæ libertatis Pelagiano more indicant.

Ex quorum omnium consonantibus vocibus, quæ principijs Pelagianis omni ex parte concinunt, liquidissime ostenditur bonos haud secus ac malos animi motus, quæ rationem anteverterent, à Pelagianis agnitos: sic tamen ut naturalis illa possibilitas seu ingenita libertatis potestas utroque frænaret & nutu suo veluti domina neutris serviendo, se quocumque vellet, inflecteret. Unde nata sunt illa verba Prosperi de Pelagianorum reliquijs dissentientis, & eorum sententiam explicantis:

Orig. in c. 7. ad Rom. lib. 6. ad illud, quod ergo dicitur concupiscit caro. fol. 361. 2.

In c. 2. ad Rom. lib. 2. fol. 309. C. D.

Lib. 5. in c. 9. Epist. ad Rom. in fin.

In illis locis Epist. ad Galat. in 2. partem q. 62.

Mens sponte movetur
Et pro more suo quantum se exercuit istis
Transit in affectum quem confirmaverit ex se
Illa volendo sequens, istis nolendo resistens &c.

Ad